

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ, ВОГНЕВОЇ ТА
ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

СЛУЖБОВО-БОЙОВА ПІДГОТОВКА ЯК ОСНОВА
ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

МАТЕРІАЛИ КРУГЛОГО СТОЛУ

27 листопада 2020 року

ОДЕСА
ОДУВС
2020

УДК 351.74:355.5
С49

Матеріали викладені у авторській редакції з незначними коректорськими правками.

Службово-бойова підготовка як основа професійної
С49 діяльності поліцейських : матеріали круглого столу (м. Одеса,
27 листопада 2020 року). – Одеса : ОДУВС, 2020. – 194 с.

У збірнику представлені дослідження науково-педагогічних працівників, практичних працівників правоохоронних органів, ад'юнктів, слухачів, курсантів, студентів. Всіх їх об'єднує спільне бажання – удосконалити систему службово-бойової підготовки поліцейських різних підрозділів Національної поліції України.

Взаємний обмін думками буде плідним і сприятиме удосконаленню службово-бойової підготовки поліцейських, досягнення високого рівня професіоналізму у всіх сферах практичної діяльності.

УДК 351.74:355.5

© ОДУВС, 2020

ПЕРЕВІРКА ДОКУМЕНТІВ ОСОБИ, ЯК ОДИН ІЗ ПРЕВЕНТИВНИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ

Ташматов В. А.

кандидат психологічних наук, доцент
кафедри тактико-спеціальної, вогневої
та фізичної підготовки ОДУВС

Перевірка документів особи є одним із важливих елементів роботи будь-якого державного органу. Не є виключенням і поліцейська діяльність, яка передбачає обов'язкове здійснення перевірки документів особи при виконанні усіх без виключення правоохоронних функцій, починаючи від профілактики різного роду правопорушень до безпосередньої боротьби зі злочинністю.

Перевірка документів особи відноситься до превентивних поліцейських заходів. Так, відповідно до ст. 32 Закону України "Про Національну поліцію", поліцейський має право вимагати в особи пред'явлення нею документів, що посвідчують особу, та/або документів, що підтверджують відповідне право особи, у таких випадках:

1) якщо особа володіє зовнішніми ознаками, схожими на зовнішні ознаки особи, яка перебуває в розшуку, або безвісно зниклої особи;

2) якщо існує достатньо підстав вважати, що особа вчинила або має намір вчинити правопорушення;

3) якщо особа перебуває на території чи об'єкті із спеціальним режимом або в місці здійснення спеціального поліцейського контролю;

4) якщо в особі є зброя, боєприпаси, наркотичні засоби та інші речі, обіг яких обмежений або заборонений, або для зберігання, використання чи перевезення яких потрібен дозвіл, якщо встановити такі права іншим чином неможливо;

5) якщо особа перебуває в місці вчинення правопорушення або дорожньо-транспортної пригоди, іншої надзвичайної події;

6) якщо зовнішні ознаки особи чи транспортного засобу або дії особи дають достатні підстави вважати, що особа причетна до вчинення правопорушення, транспортний засіб може бути знаряддям чи об'єктом вчинення правопорушення.

Закон України "Про Національну поліцію" закріплює право поліцейського на перевірку документів двох типів:

- що посвідчують особу;
- що посвідчують відповідне право особи.

Документи, що посвідчують особу. Діюче законодавство не встановлює вичерпаного переліку документів, що посвідчують особу. Так, з огляду на нормативне урегульованість зазначеного питання, можна вести мову лише про документи, що підтверджують громадянство особи (ст. 5 Закону України "Про громадянство України"), до яких слід відносити:

- паспорт громадянина України;
- паспорт громадянина України для виїзду за кордон;
- тимчасове посвідчення громадянина України;
- дипломатичний паспорт;
- службовий паспорт;
- посвідчення особи моряка;
- посвідчення члена екіпажу;
- посвідчення особи на повернення в Україну.

Але під час практично реалізації повноважень поліції, виникає питання не лише підтвердження громадянства особи, а головніше його належної ідентифікації, наприклад з метою складання процесуальних документів про вчинення правопорушення, затримання особи тощо. Слід наголосити, що зазначене питання залишається доволі гострим та на сьогодні не має механізму вирішення. На нашу думку, для

ідентифікації особи необхідно використовувати будь-який документ, що об'єктивно дозволяє не лише визначити необхідні дані для складання процесуальних документів, а також не викликає сумнівів щодо достовірності отриманої інформації.

З огляду на законодавство, необхідно звернути увагу на діючу редакцію Закону України "Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус" (ч. 1 ст. 13 зазначеного Закону), яка дозволяє нам значно розширити перелік документів за якими ми маємо змогу ідентифікувати особу:

- паспорт громадянина України;
- паспорт громадянина України для виїзду за кордон;
- дипломатичний паспорт України;
- службовий паспорт України;
- посвідчення особи моряка;
- посвідчення члена екіпажу;
- посвідчення особи на повернення в Україну;
- тимчасове посвідчення громадянина України;
- посвідчення водія;
- посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон;
- посвідка на постійне проживання;
- посвідка на тимчасове проживання;
- картка мігранта;
- посвідчення біженця;
- проїзний документ біженця;
- посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту;
- проїзний документ особи, якій надано додатковий захист.

Друга група документів які можуть перевірятись поліцейськими становить документи, які посвідчують окреме право особи або її спеціальний статус. До них слід відносити низку документів дозвільного характеру, наприклад ліцензії, сертифікати, патенти тощо. Особливе місце займають дозвільні документи на зброю, що видаються органами та підрозділами Національної поліції.

Крім зазначеного до даної групи слід відносити документи, що посвідчують спеціальний статус особи, наприклад посвідчення на право керування транспортними засобами відповідної категорії, документи, що посвідчують іноземне громадянство, дипломатичний статус особи-пред'явника, перебування на військовій службі або на посаді судді, прокурора, депутата ради тощо.

При перевірці документів необхідно звертати особливу увагу на наявність ознак їх підробки. Так перевіряючи паспорт громадянина України слід звертати увагу на можливу заміну фотокартки особи, наявність особливого рельєфного відбитку на її куті, заміни сторінок, відповідності серії та номеру паспорту перфорації на кожній сторінки тощо.

Для перевірки доречно задати пред'явнику документів декілька питань щодо особистих даних володільця (наприклад дату та місце народження, рік отримання паспорту, орган що його видав тощо).

Література

1. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 22.10.2020).

2. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20 листопада 2012 року № 5492-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5492-17> (дата звернення: 22.10.2020).

3. Погребиська А. О. Проблемні питання щодо застосування превентивних поліцейських заходів. Митна справа. 2015. № 5. URL : https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjgiOKprubpAhUGwqYKHUnFDlQQFjADegQIARAB&url=http%3A%2F%2Fnbuv.gov.ua%2Fjpdf%2FMs_2015_5%25282%2529_16.pdf&usg=AOvVawlvP_DAow9C4yILiD8WFbdK (дата звернення: 22.10.2020).

4. Нормативно-правові засади спілкування та перевірки документів, порядок проведення зовнішнього огляду речей та одягу особи (особистого огляду та огляду речей затриманої особи) : Методичні рекомендації / Кол. авторів Дніпропетровськ : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2016. URL : http://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/2429/1/Методичні%20рекомендації_Перевірка%20документів_2016_редак13122016.pdf (дата звернення: 22.10.2020).

5. Тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції: навч. посібник / О. І. Тьорло, Ю. Р. Йосипів, В. М. Синенький та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 480 с. URL : http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/1041/1/ТСП_2018.pdf (дата звернення: 22.10.2020).

Мох Т. П., Мукоїда Р. В. Адміністративно-правовий статус Національної гвардії України під час виконання службово-бойових завдань.....	108
Мох Т. П., Весельська М. В. Ризики поліцейського під час прийняття рішення використання вогнепальної зброї.....	120
Наточій А., Кузьменко М. Оперативно-розшукове забезпечення протидії контрабанді в Україні.....	122
Наточій А., Радельчук К. Оптимізація вогневої підготовки.....	126
Наточій А., Трофимченко М. Проблемні питання та пропозиції щодо вдосконалення системи навчання курсантів з вогневої підготовки з урахуванням досвіду АТО.....	128
Новікова А. Д. Використання автомобільного тренажера під час проведення практичних занять з вогневої підготовки.....	130
Норець Л. Є. Службове озброєння Національної поліції України...	132
Носкова Т. І. Фізична підготовка це цілеспрямований процес оволодіння знаннями.....	135
Плаксун Б. Фізична підготовка поліцейських.....	136
Поліщук Д. Значення фізичної підготовки в службовій діяльності поліцейських.....	143
Половинка Л. М. Практичне значення фізичної підготовки правоохоронця під час виконання службових обов'язків.....	145
Починок Ю. О. Практичних занять із спеціальної фізичної підготовки.....	148
Проскурня Є. Є., Ком'яга А. В. Підвищення функціональних можливостей організму слухачів закладів вищої освіти МВС України засобами гирьового фітнесу в умовах карантину.....	152
Савенко Д. О. Особливості фізичної підготовки працівників поліції.....	156
Савченко М. С. Вогнева підготовка складова професійної підготовки поліцейського.....	161
Соловей І. Ю. Важливість вогневої підготовки у діяльності поліції.....	164
Стоянова В. О., Геращенко О. С. Тактика одягання поліцейськими кайданків на затриманих.....	167
Ташматов В. А. Перевірка документів особи, як один із превентивних поліцейських заходів.....	169
Тимофєєв В. П., Хитрук Р. О. Санітарно-епідемічна ситуація, як виклик для Національної поліції.....	172